

ליים לקבל בארץ במטבע ישראלי. אסור להם לצאת בשעות הערב מתחומי המחנה, וביום-החופש השבועי שלהם הם חייבים לחזור למחנה עד השעה חמש ושלושים בערב. בתוך תחומי המחנה אין כל בידור, וגם לא מיתקנים אחרים כדי שיוכלו להציג סיק את עצמם בשעות הפנאי והמונחה.

„האמריקאים הממונים עלינו“, סיפר אחד המפוטרים, „מגיעים בבוקר לעבודה כשהם מתנדנדים משיכרות ומתנהגים אלינו כאי-לוי היינו עבדים שלהם.“

למעשה, נתונים העובדים לשרירות ליי-בם של מנהלי העבודה האמריקאים. כל הפרה של הוראה שלהם נחשבת אי-ציות הגורר פיטורים מידיים.

פוחדים מהישראלים

אולם הגרוץ מכל הוא חוסר הכתובת אליה הם יכולים לפנות כדי להתלונן נגד שרירות ליבם של המעבידים. אין להם כל הגנה של מדינתם. ההסתדרות אינה יכולה עדיין להגן עליהם. אומנם האיגוד דים המיקצועיים בפורטוגל פנו אל ההסתדרות כדי שתעניק הגנה מיקצועית ל-עובדי שדות-התעופה, אולם המשא-ומתן עם החברות האמריקאיות עדיין לא הס-

ריסטים פוטר משום שבתום הארוחה ב-שדה השליך את השיירים לפח. מעל ה-טרקטור, ולא ירד כדי להניח אותם בפח האשפה. טענו המפוטרים: חיפשו סיבות לפטר אותנו, כדי לחסוך עשרת אלפים דולר שהיו צריכים לשלם לנו כפיצויים. למפוטרים היו גם תלונות קשות על תנאי העסקתם ועל תנאי המגורים במחנה העבודה שלהם. סיפר אחד מהם: „אנחנו מתגוררים שמונה איש בצריף, בתנאים קשים. הבטיחו לנו שבדצמבר יבנו לנו מחנה עבודה חדש, אבל בינתיים עוד לא התחילו לבנות אותו. בתי-השימוש ב-מחנה הם ללא דלתות. המיקלחות הן משור-תפות ואנחנו לא רגילים לזה. אין רופא במחנה והחובש הצבאי לא נמצא תמיד במקום. אחד הפקידים הפורטוגלים במחנה, עמנואל מונטרו, קיבל מיכתב שבו נאסר עליו להסיע פועלים במכונית של החברה שבה הוא נוהג. הוא נהג לקחת חולים לבית-החולים סורוקה בבאר-שבע.“

כתוצאה מכך לא נמצאה עבודה לכמה מפעילי ציוד כזה, שהובאו לארץ. למע-בידיהם לא היה בהם צורך. הם ביקשו לפטרם ולשלוח אותם חזרה לפורטוגל.

על פי הסכם העבודה האישי שחתם כל פועל עם החברה האמריקאית המעסי-קה, ניתן לפטרו בכל עת, ללא כל הודעה מראש. „המעביד יכול להפסיק את עבו-רתו של המועסק בכל זמן שהוא רוצה ומכל סיבה, כולל הפסקה חלקית או מלאה של העבודה“, נאמר בחוזה. אבל במיקרה כזה הוא חייב לשלם לפועל המפוטר ת-לום עבור 12 ימיר-עבודה של שמונה שעות כל יום, וכן את דמי הטיסה חזרה.

לעומת זאת, אם נעשים הפיטורים בגלל „אי התאמה לעבודה, שתיה אלכוהולית, שימוש בסמים, אי ציות להוראות או פו-רה בניגוד לאינטרסים של המעסיק או של מדינת-ישראל“, חייבים המעסיקים למסור לפועלים את ההאשמות נגדם בכתב. הם

בליטבח עובד פורטוגלי שפוטר. כמו חבריו, רצו להי-שאר בארץ ולעסוק בכל עבודה אפשרית.

מנהיג המרד מנואל רודריגז אולאיה בוטאס, מנהיג מרד הפועלים הפורטוגלים, שפוטר מעבודתם ללא פיצויים ועמדו להישלח חזרה לפורטוגל בתנאים של גירוש. בוטאס הצליח להעניק את אמצעי-התיקשות הישראליים, אירגן את הפועלים ואילץ מעבידיהם האמריקאים להכיר בזכויותיהם ולפצותם.

שביתת שבת הילארו ריבריו פינטו, אחד מאחד-עשר הפועלים הפורטו-גלים שפוטר מעבודתם, כאשר הגיעו ביום ראשון השבוע המוניות שנמדו להסיעם לשדה-התעופה על מנת להחזירם לארצם, סירבו הפועלים לנטוש את המלון התל-אביבי שבו התגוררו והכריחו את מעבידיהם להידבר עימם.

יכולים לערער עליה בפני מנהל העבודה, אולם החלטתו היא סופית, ואז ניתן לפטרם ללא פיצויים ואף לגכות משכרם את דמי הטיסה חזרה לפורטוגל.

„חיפשו סיבות לפטר אותנו“

פוטר על פי הסעיף השני-שעה ציינו כי פוטרנו בגלל „אי-שניים אחרים פוטרנו בגלל „אי-דוגמה לאי-ציות: אחד הטרקטור-את משכורותיהם הם מקבלים בקרוזרוס בפורטוגל, ורק 200 דולר לחודש הם יכר-

הכרת תודה מביעים הפועלים המפוטרים למגינם הישראלי. הם נפגשו עם בן-עמי נוימן, בעל מיסעדה תל-אביבי ממוצא ברזילי, באמצעותו הם יכלו להזעיק את דעת הקהל הישראלית נגד העוול.

תיים, ולהסתדרות אין כל מעמד שבו היא רשאית להתערב.

מישרד-הביטחון יכול להפעיל את השפ-עתו, אולם כפי שציין אחד מעוזריו של שר-הביטחון, „האמריקאים אינם אוהבים שמתערבים אצלם בעניינים האלה.“

הסביר אחד הפועלים הפורטוגלים: „ה-אמריקאים לא הסתירו מדוע הם אינם רוצים שתהיה לנו הגנה מיקצועית. באנו לעבוד כאן לא רק בשביל הכסף. עשו לנו שיטפתי-מוח שאנחנו תורמים להסכם השלום הישראלי-מצרי. האמריקאים חר-שים שהישראלים רוצים לעכב את בניין שדות-התעופה ולגרום לכך שהעבודה תה-משך ותתמשך, כדי שהשדות לא יהיו מוכנים בזמן, ואז לא יאלצו לפנות את סיני כפי שנוקבע בהסכמי קמפ-דייוויד. זאת הסיבה, כך הסבירו לנו, שהם לא רוצים שהישראלים יתערבו. הם מפחדים.“

אולם, כאשר התחוללה בשבת האחרונה מהומה סביב נסיבות פיטוריהם וניצולם של אחד-עשר-הפועלים הפורטוגלים, הת-עוררו גם הקבלנים האמריקאים. תחילה סרבו להיענות לדרישות הפועלים. אולם כשאלה סרבו ביום הראשון בבוקר לעזוב את המלון ולטוס חזרה לפורטוגל, נכנסו עימם מעבידיהם למשא-ומתן. הם הסכימו לשלם להם את הפיצויים המגיעים להם, ולממן את הוצאות הסתם חזרה לפור-טוגל.

„אנחנו נחזרו“, הבטיחו העובדים, שהת-גלו כפועלים חרוצים, אדיבים, שופעי חום ואהבה לישראל, „אבל בודאי לא כעבדים של האמריקאים.“

הביתה ערב חזרתם למולדתם משפצים שניים מהפו-עלים את המיסעדה של ידידם הישראלי.